

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 15.9.2010
COM(2010) 477 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Νεολαία σε κίνηση

**Μια πρωτοβουλία για την ενεργοποίηση των δυνατοτήτων των νέων με στόχο την
επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή
Ένωση**

{SEC(2010) 1047}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Νεολαία σε κίνηση

Μια πρωτοβουλία για την ενεργοποίηση των δυνατοτήτων των νέων με στόχο την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» θέτει φιλόδοξους στόχους για την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Οι νέοι έχουν πρωταρχικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια. Η ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση, η επιτυχής ένταξη στην αγορά εργασίας και η μεγαλύτερη κινητικότητα των νέων αποτελούν ζωτικούς παράγοντες για την **ενεργοποίηση των δυνατοτήτων όλων των νέων** και την επίτευξη των στόχων της «Ευρώπης 2020».

Η μελλοντική ευημερία της Ευρώπης εξαρτάται από τους νέους της. Υπάρχουν σχεδόν 100 εκατομμύρια νέοι στην ΕΕ, αριθμός που αντιστοιχεί στο ένα πέμπτο του συνολικού πληθυσμού της¹. Παρά τις άνευ προηγουμένου ευκαιρίες που προσφέρει η σύγχρονη Ευρώπη, οι νέοι αντιμετωπίζουν προκλήσεις – οξυμμένες λόγω της οικονομικής κρίσης – στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας. **Η ανεργία των νέων είναι απαράδεκτα υψηλή σε ποσοστό σχεδόν 21%². Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της απασχόλησης σε ποσοστό 75% για τον πληθυσμό ηλικίας 20-64 ετών, χρήζει ριζικής βελτίωσης η μετάβαση των νέων στην αγορά εργασίας.**

Έως το 2020, εκτιμάται ότι στο 35% του συνόλου των θέσεων εργασίας θα απαιτούνται υψηλού επιπέδου προσόντα σε συνδυασμό με την ικανότητα προσαρμογής και καινοτομίας, σε σύγκριση με ποσοστό 29% σήμερα. Αυτό συνεπάγεται 15 εκατομμύρια **περισσότερες θέσεις εργασίας όπου απαιτούνται υψηλής στάθμης προσόντα**³. Σε ένα ολοένα αυξανόμενο αριθμό θέσεων εργασίας απαιτούνται ηλεκτρονικές δεξιότητες, αλλά η οικονομία της ΕΕ παρακωλύεται από την έλλειψη επαγγελματιών υψηλής ειδίκευσης στον τομέα της ΤΠΕ⁴. Κάτοχος πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι λιγότερο από ένας στους τρεις στην ΕΕ (31,1%⁵), σε σύγκριση με ποσοστά πάνω από 40% στις ΗΠΑ και πάνω από 50% στην Ιαπωνία. Η ΕΕ έχει μικρότερο μερίδιο ερευνητών στο εργατικό δυναμικό από ό,τι οι ανταγωνιστές της⁶. Με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» τέθηκε πρωταρχικός στόχος για την ΕΕ βάσει του οποίου έως το 2020 **τουλάχιστον το 40% των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών πρέπει να έχουν ολοκληρώσει σπουδές τριτοβάθμιας ή ισοδύναμης εκπαίδευσης.**

Υπερβολικά μεγάλος αριθμός νέων εγκαταλείπουν το σχολείο πρόωρα, αυξάνοντας τον κίνδυνο να μείνουν άνεργοι ή άεργοι, να ζήσουν σε συνθήκες φτώχειας και να προκαλέσουν

¹ Eurostat, 2009, 15-30 ετών.

² Eurostat, Ιούνιος 2010, < 25 ετών.

³ Προβλέψεις του CEDEFOP.

⁴ eSkills Monitor study (μελέτη του έργου για τις ηλεκτρονικές δεξιότητες), Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2009.

⁵ Eurostat, 2008, 30-34 ετών.

⁶ Μελέτη MORE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2010.

μεγάλο οικονομικό και κοινωνικό κόστος. Σήμερα, το 14,4% των ατόμων ηλικίας 18-24 ετών στην ΕΕ έχουν λάβει μόρφωση σε επίπεδο χαμηλότερο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και δεν παρακολουθούν κάποιο πρόγραμμα συμπληρωματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης⁷. Στόχος αναφοράς της ΕΕ είναι να **μειωθεί η πρόωρη αποχώρηση από το σχολείο στο 10%**. Η Ευρώπη πρέπει επίσης να καταγράψει καλύτερες επιδόσεις στο θέμα του **αλφαριθμητισμού** – το 24,1% των νέων ηλικίας 15 ετών έχουν χαμηλές επιδόσεις στον αναγνωστικό αλφαριθμητισμό και το ποσοστό αυτό έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια⁸.

Η υλοποίηση εθνικών στρατηγικών για τη διά βίου μάθηση παραμένει μια πρόκληση για πολλά κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης πιο **ευέλικτων μαθησιακών διαδρομών**, ώστε να μπορούν οι πολίτες να κινούνται μεταξύ διαφορετικών εκπαιδευτικών επιπέδων και να προσελκυστούν οι μη παραδοσιακοί εκπαιδευόμενοι.

1.1. Επίκεντρο της πρωτοβουλίας

Η «Νεολαία σε κίνηση» είναι η εμβληματική πρωτοβουλία που ανέλαβε η ΕΕ με σκοπό να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νέοι και να τους βοηθήσει να γνωρίσουν την επιτυχία στην οικονομία της γνώσης. Πρόκειται για μια **ατζέντα-πλαίσιο που εξαγγέλλει βασικές νέες ενέργειες, ενισχύει υπάρχουσες δραστηριότητες και εξασφαλίζει την εκτέλεση άλλων** σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο, τηρώντας την αρχή της επικουρικότητας. Οι υποψήφιες χώρες θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να επωφεληθούν από την πρωτοβουλία αυτή, μέσω των κατάλληλων μηχανισμών. Θα κατευθύνει τη χρηματοδοτική υποστήριξη των σχετικών προγραμμάτων της ΕΕ για την εκπαίδευση, τη νεολαία και τη μαθησιακή κινητικότητα, καθώς και των διαρθρωτικών ταμείων. Όλα τα υφιστάμενα προγράμματα θα αναθεωρηθούν ώστε να αναπτυχθεί μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση για την υποστήριξη της πρωτοβουλίας «Νεολαία σε κίνηση» στο πλαίσιο του επόμενου δημοσιονομικού πλαισίου. Η «Νεολαία σε κίνηση» θα εφαρμοστεί σε στενή συνεργασία με την εμβληματική πρωτοβουλία «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», η οποία εξαγγέλθηκε στο πλαίσιο της «Ευρώπης 2020».

Η «Νεολαία σε κίνηση» θα επικεντρωθεί σε τέσσερις κύριες γραμμές δράσης:

- Η έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη εξαρτάται από ενέργειες σε όλο το εύρος του συστήματος της **διά βίου μάθησης**, ώστε να αναπτυχθούν βασικές ικανότητες και ποιοτικά μαθησιακά αποτελέσματα που να συμβαδίζουν με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η Ευρώπη πρέπει να επεκτείνει και να διευρύνει τις μαθησιακές ευκαιρίες για όλους γενικά τους νέους, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης για την απόκτηση δεξιοτήτων μέσα από δραστηριότητες μη τυπικής εκπαίδευσης. Η «Νεολαία σε κίνηση» θα υποστηρίξει αυτές τις ενέργειες προτείνοντας, μεταξύ άλλων, μια **σύσταση του Συμβουλίου** που θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να **αντιμετωπίσουν το υψηλό επίπεδο πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο**, μέσα από το **Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού 2011** και με μια **σύσταση του Συμβουλίου για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης**. Η Επιτροπή προωθεί επίσης την **επαγγελματική κατάρτιση μαθητειακού τύπου** και την **υψηλής ποιότητας πρακτική άσκηση** ως μαθησιακές εμπειρίες στον χώρο εργασίας που δημιουργούν γέφυρες με την αγορά εργασίας.

⁷ Eurostat, 2009.

⁸ ΟΟΣΑ, PISA, 2006.

- Η Ευρώπη πρέπει να αυξήσει το ποσοστό των νέων που παρακολουθούν σπουδές **τριτοβάθμιας ή ισοδύναμου επιπέδου εκπαίδευσης** ώστε να μπορεί να συμβαδίζει με τους ανταγωνιστές στην οικονομία της γνώσης και να προάγει την καινοτομία. Πρέπει επίσης να κάνει την ευρωπαϊκή τριτοβάθμια εκπαίδευση πιο ελκυστική και πιο ανοιχτή στον υπόλοιπο κόσμο και στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, προωθώντας κυρίως την κινητικότητα των σπουδαστών και των ερευνητών. Η «Νεολαία σε κίνηση» θα επιδιώξει να βελτιώσει την ποιότητα, την ελκυστικότητα και την ανταποκρισιμότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και να προωθήσει την περισσότερη και καλύτερη κινητικότητα και απασχολησιμότητα προτείνοντας, μεταξύ άλλων, μια **νέα ατζέντα για τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**, περιλαμβανομένης μιας πρωτοβουλίας για τη **συγκριτική αξιολόγηση των επιδόσεων των πανεπιστημίων** και μιας **νέας διεθνούς στρατηγικής της ΕΕ** για την προώθηση της ελκυστικότητας της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για την ενίσχυση της ακαδημαϊκής συνεργασίας και των ανταλλαγών με παγκόσμιους εταίρους.
- Η υποστήριξη της ΕΕ για τη μαθησιακή **κινητικότητα** μέσα από προγράμματα και πρωτοβουλίες θα αναθεωρηθεί, θα επεκταθεί και θα συνδεθεί με εθνικούς και περιφερειακούς πόρους. Η διεθνής διάσταση θα ενισχυθεί. Η «Νεολαία σε κίνηση» θα υποστηρίξει τη φιλόδοξη προοπτική να έχουν όλοι οι νέοι της Ευρώπης έως το 2020 τη δυνατότητα να πραγματοποιούν μέρος της εκπαιδευτικής διαδρομής τους στο εξωτερικό, ακόμα και μέσω κατάρτισης σε χώρο εργασίας. Μια **σύσταση του Συμβουλίου με στόχο την εξάλειψη των εμποδίων στην κινητικότητα** προτείνεται ως μέρος της δέσμης μέτρων για τη «Νεολαία σε κίνηση», συνοδευόμενη από έναν **«πίνακα αποτελεσμάτων για την κινητικότητα»** για την καταμέτρηση της προόδου των κρατών μελών επί του θέματος. Θα δημιουργηθεί ειδικός **δικτυακός τόπος για τη «Νεολαία σε κίνηση»** που θα παρέχει πρόσβαση σε πληροφόρηση για τις ευκαιρίες κινητικότητας και μάθησης στην ΕΕ⁹ και η Επιτροπή θα προτείνει τη θέσπιση **κάρτας νέων σε κίνηση** για να διευκολυνθεί η κινητικότητα. Η νέα ενδοενοσιακή πρωτοβουλία με τίτλο **«Η πρώτη σου εργασία μέσω του EURES»** θα στηρίξει τους νέους ώστε να έχουν πρόσβαση σε ευκαιρίες απασχόλησης και να αναλάβουν μια εργασία στο εξωτερικό, αλλά θα ενθαρρύνει και τους εργοδότες να δημιουργούν θέσεις εργασίας για νεαρούς κινητικούς εργαζόμενους. Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης το ενδεχόμενο να μετατρέψει την προπαρασκευαστική δράση «Erasmus Νεαροί επιχειρηματίες» σε πρόγραμμα που θα προωθεί την κινητικότητα των επιχειρηματιών.
- Η Ευρώπη πρέπει επειγόντως να βελτιώσει την **κατάσταση της απασχόλησης των νέων**. Η «Νεολαία σε κίνηση» παρουσιάζει ένα πλαίσιο προτεραιοτήτων πολιτικής για δράση σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο με στόχο τη μείωση της ανεργίας των νέων μέσα από τη διευκόλυνση της μετάβασης από το σχολείο στην εργασία και τη μείωση του κατακερματισμού της αγοράς εργασίας. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στον ρόλο των **δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης**, οι οποίες τίθενται στο επίκεντρο για να ενθαρρύνουν την **εγγύηση για τη νεολαία** ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι νέοι βρίσκονται σε θέση εργασίας ή στην εκπαίδευση ή δραστηριοποιούνται με άλλο τρόπο, για να δημιουργήσουν ένα **ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης κενών θέσεων εργασίας** και για να παράσχουν **υποστήριξη στους νεαρούς επιχειρηματίες**.

⁹ Με σύνδεσμο που θα παραπέμπει στην υφιστάμενη δικτυακή πύλη PLOTEUS για τις ευκαιρίες μάθησης. Στη δικτυακή πύλη «Η Ευρώπη σου», η Επιτροπή δημιούργησε επίσης μια ενότητα για την εκπαίδευση και τη νεολαία με πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις ευκαιρίες για σπουδαστές και νέους στην Ευρώπη.

2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ

Υπάρχει ανάγκη για **καλύτερα στοχευμένα, σταθερά και ενισχυμένα επίπεδα επένδυσης** στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση ώστε να επιτευχθεί υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και κατάρτιση, διά βίου μάθηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να παγιώσουν και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, να επεκτείνουν τις επενδύσεις, σε συνδυασμό με σοβαρές προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η καλύτερη δυνατή απόδοση των δημόσιων πόρων. Μέσα στο κλίμα πίεσης που ασκείται επί των δημόσιων οικονομικών, η διαφοροποίηση των χρηματοδοτικών πηγών είναι επίσης σημαντική.

Προκειμένου να **μειωθεί η πρόωγη αποχώρηση από το σχολείο στο 10%**, όπως συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», πρέπει να αναληφθεί δράση εγκαίρως, επικεντρωμένη στην πρόληψη και στοχευμένη στους μαθητές που εξακριβωμένα κινδυνεύουν να αποχωρήσουν πρόωρα από το σχολείο. Η Επιτροπή θα προτείνει **σύσταση του Συμβουλίου για την ενίσχυση της δράσης των κρατών μελών με στόχο τη μείωση των ποσοστών πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο**. Η Επιτροπή επίσης θα **συγκροτήσει ομάδα ειδικών υψηλού επιπέδου με σκοπό να διατυπώσουν συστάσεις για τη βελτίωση του αλφαριθμητισμού και θα υποβάλει ανακοίνωση για την ενίσχυση της προσχολικής αγωγής και φροντίδας**.

Οι νέοι βρίσκονται αντιμέτωποι με έναν αυξανόμενο αριθμό εκπαιδευτικών επιλογών. Πρέπει να τους δοθεί η δυνατότητα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις. Πρέπει να λαμβάνουν **πληροφόρηση για τις διαδρομές εκπαίδευσης και κατάρτισης**, μαζί με μια σαφή εικόνα των ευκαιριών απασχόλησης, ώστε να θέσουν τη βάση για τη διαχείριση της σταδιοδρομίας τους. Οι **ποιοτικές υπηρεσίες καθοδήγησης σταδιοδρομίας και ο επαγγελματικός προσανατολισμός** πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω, με έντονη συμμετοχή των θεσμικών φορέων της αγοράς εργασίας, και με υποστήριξη από ενέργειες για τη βελτίωση της εικόνας κλάδων και επαγγελμάτων που διαθέτουν δυναμικό απασχόλησης.

Η υψηλής ποιότητας μάθηση και διδασκαλία πρέπει να προαχθούν σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος. Οι **βασικές ικανότητες για την οικονομία και την κοινωνία της γνώσης**, όπως οι μεταγνωστικές ικανότητες (μεθοδολογία της μάθησης), η επικοινωνία σε ξένες γλώσσες, οι επιχειρηματικές δεξιότητες και η ικανότητα για πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού της ΤΠΕ, της ηλεκτρονικής μάθησης και των γνώσεων αριθμητικής¹⁰ έχουν καταστεί σημαντικές όσο ποτέ άλλοτε¹¹. Η Επιτροπή θα εκδώσει **ανακοίνωση για τις ικανότητες που υποστηρίζουν τη διά βίου μάθηση** το 2011, όπου θα περιλαμβάνονται και προτάσεις για την ανάπτυξη κοινής γλώσσας μεταξύ του κόσμου της εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας¹².

Η ζήτηση για προσόντα σημειώνει ανοδική πορεία, ακόμα και στα επαγγέλματα χαμηλής ειδίκευσης. Προβολές προβλέπουν ότι περίπου το 50% όλων των θέσεων εργασίας το 2020 θα εξακολουθούν να εξαρτώνται από μεσαίου επιπέδου προσόντα που παρέχονται μέσω της **επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ)**. Η Επιτροπή υπογράμμισε, στην

¹⁰ Το 2010 η Επιτροπή θα δημιουργήσει μια θεματική ομάδα εργασίας με αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικής και εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη, για να εξετάσουν τις αιτίες των χαμηλών σχολικών επιδόσεων των μαθητών στα μαθηματικά (συμπεριλαμβανομένης της αριθμητικής) και στις επιστήμες.

¹¹ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006 (ΕΕ L 394 της 30.12.2006).

¹² Ευρωπαϊκή ταξινόμηση δεξιοτήτων, ικανοτήτων και επαγγελμάτων (ESCO).

ανακοίνωση που εξέδωσε το 2010 σχετικά με την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της ΕΕΚ¹³, ότι είναι άκρως απαραίτητο να εκσυγχρονιστεί αυτός ο τομέας. Στις προτεραιότητες είναι, αφενός, να εξασφαλιστεί η διευκόλυνση των διαδρομών και της διαπερατότητας μεταξύ της ΕΕΚ και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και μέσω της ανάπτυξης εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων, και, αφετέρου, να διατηρηθούν στενές σχέσεις συνεργασίας με τον τομέα των επιχειρήσεων.

Η πρώιμη εμπειρία σε χώρο εργασίας είναι βασικός παράγοντας που βοηθά τους νέους να αναπτύξουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται στην εργασία¹⁴. Η μάθηση στον χώρο εργασίας στο πλαίσιο **κατάρτισης μαθητειακού τύπου** αποτελεί ισχυρό εργαλείο για τη σταδιακή ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας. Η παροχή και η ποιότητα της κατάρτισης μαθητειακού τύπου ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Ορισμένες χώρες άρχισαν πρόσφατα να διαμορφώνουν συστήματα κατάρτισης αυτού του είδους. Η συμμετοχή των **κοινωνικών εταίρων** στον σχεδιασμό, την οργάνωση, την υλοποίηση και τη χρηματοδότησή τους είναι σημαντική διότι θα εξασφαλίσει την αποδοτικότητά τους και τη χρησιμότητά τους για την αγορά εργασίας. Αυτές οι ενέργειες πρέπει να συνεχιστούν σε βάθος χρόνου ώστε να διευρυνθεί η βάση δεξιοτήτων στις διαδρομές επαγγελματικής μάθησης, προκειμένου **έως το τέλος του 2012 τουλάχιστον 5 εκατομμύρια νέοι στην Ευρώπη** να μπορούν να εγγραφούν σε πρόγραμμα μαθητειακής κατάρτισης (σήμερα ο αριθμός αυτός εκτιμάται ότι είναι 4,2 εκατομμύρια¹⁵).

Η απόκτηση της πρώτης επαγγελματικής εμπειρίας μέσω **περιόδων πρακτικής άσκησης** έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια σε σημαντικό στοιχείο που βοηθά τους νέους να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Μερικά κράτη μέλη έχουν καταρτίσει και προγράμματα απόκτησης επαγγελματικής πείρας για να αντιμετωπίσουν το γεγονός ότι είναι μειωμένες οι θέσεις εργασίας που απευθύνονται σε νέους. Αυτά τα προγράμματα πρέπει να είναι προσβάσιμα σε όλους, να έχουν υψηλή ποιότητα και σαφείς μαθησιακούς στόχους, ενώ δεν πρέπει να υποκαθιστούν τις κανονικές θέσεις εργασίας και τις δοκιμαστικές περιόδους.

Η ανεργία στους απόφοιτους διαφόρων βαθμίδων της εκπαίδευσης και της κατάρτισης προκαλεί ολοένα μεγαλύτερη ανησυχία. Τα ευρωπαϊκά συστήματα παρουσιάζουν αργούς ρυθμούς στην προσπάθεια να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης και δεν καταφέρνουν να προσαρμόσουν τη διδακτέα ύλη και τα προγράμματα στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η Επιτροπή θα προτείνει μέσα στο 2010 **ενωσιακά κριτήρια αξιολόγησης της απασχολησιμότητας** σε συνέχεια σχετικού αιτήματος του Συμβουλίου από τον Μάιο του 2009.

Η «Νεολαία σε κίνηση» πρέπει επίσης να στοχεύσει στην επέκταση των μαθησιακών ευκαιριών για τη σταδιοδρομία και τη βελτίωση της ζωής των νέων που έχουν λιγότερες ευκαιρίες και/ή διατρέχουν τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. Ειδικότερα, αυτοί οι νέοι πρέπει να ωφεληθούν από την επέκταση των ευκαιριών για **μη τυπική και άτυπη μάθηση** και από βελτιωμένες διατάξεις για την αναγνώριση και την **επικύρωση** της μάθησης αυτού του είδους εντός των εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων. Αυτές οι κινήσεις

¹³ COM(2010) 296.

¹⁴ Βλ. έκθεση πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από την κα Ε. Turunen «Προώθηση της πρόσβασης των νέων στην αγορά εργασίας, ενίσχυση του καθεστώτος των περιόδων άσκησης, πρακτικής και μαθητείας», Ιούνιος 2010.

¹⁵ Έκθεση της ομάδας εργασίας για την κινητικότητα για μαθητευομένους, Φεβρουάριος 2010 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή).

μπορούν να βοηθήσουν ώστε οι εν λόγω νέοι να θελήσουν να διευρύνουν τους ορίζοντές τους με περαιτέρω μάθηση. Η Επιτροπή θα προτείνει **σύσταση του Συμβουλίου** για να διευκολυνθεί η επικύρωση της μάθησης αυτού του είδους¹⁶.

Βασικές νέες ενέργειες:

- **Πρόταση σχεδίου σύστασης του Συμβουλίου για τη μείωση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο (2010).** Η σύσταση θα καθορίσει ένα πολιτικό πλαίσιο αποτελεσματικών μέτρων σε συνάρτηση με τις διάφορες αιτίες που οδηγούν σε υψηλά ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου. Θα επικεντρωθεί σε αποτρεπτικά, προληπτικά αλλά και διορθωτικά μέτρα.
- **Συγκρότηση ομάδας ειδικών υψηλού επιπέδου για τον αλφαριθμητισμό (2010)** που θα εντοπίσει αποτελεσματικές πρακτικές στα κράτη μέλη για τη βελτίωση του αναγνωστικού αλφαριθμητισμού στους μαθητές και στους ενήλικους και θα διατυπώσει κατάλληλες συστάσεις.
- **Αναβάθμιση της ελκυστικότητας, της παροχής και της ποιότητας της ΕΕΚ** ως σημαντική συμβολή στην απασχολησιμότητα των νέων και στη μείωση της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο. Η Επιτροπή, μαζί με τα κράτη μέλη και τους κοινωνικούς εταίρους, θα δώσει νέα ώθηση στη συνεργασία στον τομέα της ΕΕΚ, στα τέλη του 2010, και θα προτείνει μέτρα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- **Πρόταση διαμόρφωσης ενός ποιοτικού πλαισίου για τις περιόδους πρακτικής άσκησης**, όπου θα περιλαμβάνεται και η αντιμετώπιση των νομικών και διοικητικών εμποδίων στις διακρατικές τοποθετήσεις σε θέσεις εργασίας. **Υποστήριξη για βελτιωμένη πρόσβαση και συμμετοχή** σε υψηλής ποιότητας περιόδους πρακτικής άσκησης, όπου θα περιλαμβάνεται και η κινητροδότηση των επιχειρήσεων για να προσφέρουν θέσεις πρακτικής άσκησης και να ανταποκρίνονται στον ρόλο της επιχείρησης υποδοχής (π.χ. με σήματα ή βραβεία ποιότητας), καθώς και μέσα από συμφωνίες των κοινωνικών εταίρων και ως μέρος της πολιτικής για την εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ).
- **Πρόταση σχεδίου σύστασης του Συμβουλίου για την προώθηση και την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης (2011)** με στόχο να ενταθεί η δράση των κρατών μελών για την προώθηση της αναγνώρισης δεξιοτήτων που αποκτώνται μέσω αυτών των μαθησιακών δραστηριοτήτων.

3. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι βασικός μοχλός της οικονομικής ανταγωνιστικότητας στην οικονομία της γνώσης, πράγμα που καθιστά την υψηλής ποιότητας τριτοβάθμια εκπαίδευση ουσιώδη παράγοντα για την επίτευξη των οικονομικών και κοινωνικών στόχων. Καθώς αυξάνεται ο αριθμός των θέσεων εργασίας που απαιτούν υψηλού επιπέδου δεξιότητες, **περισσότεροι θα είναι οι νέοι που θα χρειαστεί να εισέλθουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους**, προκειμένου η ΕΕ να επιτύχει τον στόχο της «Ευρώπης 2020» για **40% πτυχιούχους τριτοβάθμιας ή ισοδύναμου επιπέδου εκπαίδευσης**. Επιπλέον, η έρευνα πρέπει να προσελκύσει και να συγκρατήσει περισσότερους νέους με την παροχή ελκυστικών συνθηκών απασχόλησης. Για την υλοποίηση αυτών των στόχων θα απαιτηθεί μια πολύπλευρη προσέγγιση, η οποία θα αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στη διασφάλιση ποιότητας, αριστείας και διαφάνειας και στην παροχή κινήτρων για συμπράξεις σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο.

¹⁶ Ο εθελοντισμός, η συμμετοχή και οι δραστηριότητες στους κόλπους των οργανισμών νεολαίας παρέχουν ευκαιρίες για μάθηση έξω από τις επίσημες δομές. Μπορούν να βοηθήσουν στην ενίσχυση άλλων δραστηριοτήτων της «Νεολαίας σε κίνηση» και να προσελκύσουν νέους οι οποίοι διαφορετικά θα κινδύνευαν να παραμείνουν αγνοημένοι. Το **Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού 2011** θα δώσει νέα ώθηση για την περαιτέρω ανάπτυξη αυτών των δραστηριοτήτων.

Ορισμένα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια συγκαταλέγονται ανάμεσα στα καλύτερα του κόσμου, αλλά αντιμετωπίζουν εμπόδια στην προσπάθειά τους να πραγματώσουν όλο το δυναμικό τους. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση υφίσταται επί μεγάλο χρονικό διάστημα τις συνέπειες της ανεπαρκούς επένδυσης, ενώ παράλληλα έχει αυξηθεί κατά πολύ ο αριθμός των σπουδαστών. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι για ένα σύγχρονο πανεπιστημιακό σύστημα με καλές επιδόσεις **συνολική επένδυση σε ποσοστό 2% του ΑΕγχΠ** (συνδυασμένης δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης) είναι η ελάχιστη απαιτούμενη για οικονομίες έντασης γνώσης¹⁷. Τα πανεπιστήμια πρέπει να αποκτήσουν τη δυνατότητα να διαφοροποιούν το εισόδημά τους και να αναλάβουν μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για τη μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητά τους. Τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τον **εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**¹⁸ στους τομείς του προγράμματος σπουδών, της διοίκησης και της χρηματοδότησης, υλοποιώντας τις προτεραιότητες που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας της Μπολόνιας, υποστηρίζοντας **μια νέα ατζέντα συνεργασίας και μεταρρύθμισης** σε επίπεδο ΕΕ και εστιάζοντας στις νέες προκλήσεις που θέτει η στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Η διατήρηση της ποιότητας σε υψηλό επίπεδο είναι στοιχείο καθοριστικής σημασίας για την ελκυστικότητα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η **διασφάλιση της ποιότητας** στην τριτοβάθμια εκπαίδευση πρέπει να ενισχυθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο με υποστήριξη της συνεργασίας μεταξύ ενδιαφερόμενων μερών και ιδρυμάτων. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο και θα θέσει προτεραιότητες σε αυτό τον τομέα σε έκθεση που θα εκδοθεί το 2012, σε συνέχεια σχετικής σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁹.

Μέσα σε έναν πιο διεθνοποιημένο και κινητικό κόσμο, η διαφάνεια όσον αφορά τις επιδόσεις των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορεί να τονώσει τόσο τον ανταγωνισμό όσο και τη συνεργασία και να αποτελέσει κίνητρο για περαιτέρω βελτιώσεις και εκσυγχρονισμό. Ωστόσο, οι υπάρχουσες διεθνείς κατατάξεις δίνουν μια μάλλον ατελή εικόνα των επιδόσεων των πανεπιστημίων, καθώς υπερτονίζουν την έρευνα ενώ αποκλείουν άλλους βασικούς παράγοντες που κάνουν τα πανεπιστήμια επιτυχημένα, όπως η ποιότητα της διδασκαλίας, η καινοτομία, η ενεργή παρουσία στην περιοχή όπου εδρεύουν και η διεθνοποίηση. Η Επιτροπή θα παρουσιάσει το 2011 τα αποτελέσματα μιας μελέτης σκοπιμότητας για την **ανάπτυξη ενός εναλλακτικού και πολυδιάστατου παγκόσμιου συστήματος κατάταξης των πανεπιστημίων**, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη την πολυμορφία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η καινοτομική ικανότητα της Ευρώπης θα απαιτήσει συμπράξεις γνώσεων και στενότερους δεσμούς μεταξύ εκπαίδευσης, έρευνας και καινοτομίας (το «τρίγωνο της γνώσης»). Τούτο σημαίνει μεταξύ άλλων και την πλήρη αξιοποίηση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΙΤ) και των **δράσεων «Μαρία Κιουρί»** με παράλληλη αποτύπωση των διδαγμάτων που θα προκύψουν και από τις δύο πλευρές. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή θα ενισχύσει και θα προεκτείνει τις δραστηριότητες της ευρωπαϊκής πλατφόρμας διαλόγου μεταξύ των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων (**φόρουμ της ΕΕ για τον διάλογο πανεπιστημίων - επιχειρήσεων**) με στόχο την αύξηση της απασχολησιμότητας των σπουδαστών και την ενίσχυση του ρόλου της εκπαίδευσης στο «τρίγωνο της γνώσης».

¹⁷ COM(2005) 15.

¹⁸ COM(2006) 208.

¹⁹ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2006, για περαιτέρω ευρωπαϊκή συνεργασία με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (2006/143/EK), ΕΕ L 64 της 4.3.2006.

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση αποκτά όλο και πιο διεθνοποιημένο χαρακτήρα. Χρειάζεται περισσότερη κινητικότητα, ανοίγματα στον διεθνή χώρο και διαφάνεια για να προσελκυσθούν οι καλύτεροι σπουδαστές, διδάσκοντες και ερευνητές, για να δημιουργηθούν και να ενισχυθούν συμπράξεις και ακαδημαϊκή συνεργασία με πανεπιστήμια από άλλα μέρη του κόσμου. Προς τούτο θα απαιτηθεί ειδική έμφαση στην ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας, των προγραμμάτων και του περί πολιτικής διαλόγου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το 2011 θα παρουσιαστεί **ανακοίνωση για την απαρίθμηση των βασικών προκλήσεων και των αναγκαίων δράσεων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη** μέσα από την προοπτική του 2020, όπου θα περιλαμβάνεται και μια **ενωσιακή στρατηγική διεθνοποίησης**²⁰.

Βασικές νέες ενέργειες:

- **Υποστήριξη της μεταρρύθμισης και του εκσυγχρονισμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την παρουσίαση ανακοίνωσης (2011), η οποία θα καθορίσει μια νέα ενισχυμένη ατζέντα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.** Στο επίκεντρο θα τεθεί η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων, η ενθάρρυνση της κινητικότητας, ακόμα και μεταξύ του ακαδημαϊκού χώρου και της παραγωγής, η προώθηση διαφανούς και υψηλής ποιότητας πληροφόρησης για τις δυνατότητες σπουδών και έρευνας και για τις επιδόσεις των ιδρυμάτων. Στο επίκεντρο θα τεθεί επίσης το άνοιγμα των ευκαιριών σε μη παραδοσιακούς εκπαιδευόμενους και η διευκόλυνση της πρόσβασης για μειονεκτούσες ομάδες ακόμα και μέσω επαρκούς χρηματοδότησης. Η ενισχυμένη ατζέντα θα προτείνει επίσης μια ενωσιακή στρατηγική διεθνοποίησης που θα βελτιώσει την ελκυστικότητα της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- **Συγκριτική αξιολόγηση των επιδόσεων και των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.** Η Επιτροπή θα παρουσιάσει το 2011 τα αποτελέσματα μιας μελέτης σκοπιμότητας για την ανάπτυξη ενός πολυδιάστατου παγκόσμιου συστήματος κατάταξης των πανεπιστημίων, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη την πολυμορφία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- **Πρόταση για ένα πολυετές στρατηγικό θεματολόγιο καινοτομίας (2011),** το οποίο θα καθορίσει τον ρόλο του EIT μέσα στο πολυπολικό περιβάλλον καινοτομίας της Ευρώπης και θα θέσει προτεραιότητες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την έρευνα, την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα μέσα στην επόμενη επταετία.

4. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΝΤΟΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Μολονότι η κινητικότητα του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ δεν είναι ιδιαίτερα υψηλή, οι σπουδές και η εργασία στο εξωτερικό αποτελούν μια πολύ ελκυστική προοπτική για τους νέους. Η ηλικία των περισσότερων «κινητικών» ατόμων στην ΕΕ κυμαίνεται μεταξύ 25 και 34 ετών. Αυτή η ηλικιακή ομάδα έχει συνήθως καλύτερες γνώσεις γλωσσών και λιγότερες οικογενειακές υποχρεώσεις. Η αυξημένη κινητικότητα οφείλεται επίσης στο όλο και μεγαλύτερο άνοιγμα των συνόρων και στα πιο συγκρίσιμα εκπαιδευτικά συστήματα. Αυτή η τάση πρέπει να υποστηριχθεί με το να δοθεί στους νέους πρόσβαση σε περισσότερες ευκαιρίες για αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους ή εξεύρεση εργασίας.

4.1. Προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας

Η μαθησιακή κινητικότητα είναι ένας σημαντικός τρόπος με τον οποίο οι νέοι μπορούν να **ενισχύσουν τη μελλοντική απασχολησιμότητά τους** και να αποκτήσουν νέες επαγγελματικές ικανότητες, βελτιώνοντας παράλληλα την ανάπτυξή τους ως ενεργών

²⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2010, σχετικά με τη διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

πολιτών. Τους βοηθά να αποκτήσουν πρόσβαση σε νέες γνώσεις και να αναπτύξουν νέες γλωσσικές και διαπολιτισμικές ικανότητες. Οι Ευρωπαίοι που είναι κινητικοί ως νεαροί εκπαιδευόμενοι είναι πιο πιθανό να παραμείνουν αργότερα στη ζωή τους κινητικοί και ως εργαζόμενοι. Οι εργοδότες αναγνωρίζουν και εκτιμούν αυτά τα πλεονεκτήματα. Η μαθησιακή κινητικότητα έχει επίσης διαδραματίσει ζωτικό ρόλο στο να γίνουν τα συστήματα και τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης πιο ανοιχτά, πιο ευρωπαϊκά και διεθνή, περισσότερο προσβάσιμα και πιο αποδοτικά²¹. Η ΕΕ έχει μακρά και επιτυχημένη προϊστορία στην υποστήριξη της μαθησιακής κινητικότητας μέσω διαφόρων προγραμμάτων και πρωτοβουλιών, εκ των οποίων το πιο γνωστό είναι το πρόγραμμα Erasmus²². Μελλοντικά σχέδια, όπως η δημιουργία του ευρωπαϊκού εθελοντικού σώματος ανθρωπιστικής βοήθειας που προβλέπεται στη συνθήκη της Λισαβόνας, θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν σ' αυτή τη διαδικασία. Ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποιούν επίσης τα διαρθρωτικά ταμεία, και ιδίως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, για τη διακρατική μάθηση και την επαγγελματική κινητικότητα. Η κινητικότητα και οι ανταλλαγές προσωπικού και σπουδαστών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μεταξύ ευρωπαϊκών πανεπιστημίων και πανεπιστημίων εκτός Ευρώπης υποστηρίζονται από τα προγράμματα Erasmus Mundus και Tempus.

Στόχος της Επιτροπής είναι να επεκτείνει τις ευκαιρίες για μαθησιακή κινητικότητα σε όλους τους νέους της Ευρώπης έως το 2020, κινητοποιώντας πόρους και εξαλείφοντας εμπόδια που δυσκολεύουν την απόκτηση μαθησιακής εμπειρίας στο εξωτερικό²³.

Με την **πράσινη βίβλο για τη μαθησιακή κινητικότητα** (Ιούλιος 2009)²⁴ ξεκίνησε μια δημόσια διαβούλευση σχετικά με την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση των εμποδίων στην κινητικότητα και το άνοιγμα περισσότερων ευκαιριών για μάθηση στο εξωτερικό. Το αποτέλεσμα ήταν πάνω από 3.000 απαντήσεις. Ανάμεσά τους ήταν και απαντήσεις από κεντρικές και περιφερειακές κυβερνήσεις και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη²⁵. Από αυτές προκύπτει ότι είναι διαδεδομένη η **επιθυμία για τόνωση της μαθησιακής κινητικότητας σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος** (τριτοβάθμια εκπαίδευση, σχολεία, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση), αλλά και σε μη τυπικά και άτυπα μαθησιακά περιβάλλοντα, όπως είναι ο εθελοντισμός. Παράλληλα, από τις απαντήσεις επιβεβαιώνεται ότι παραμένουν ακόμα πολλά εμπόδια στην κινητικότητα. Ως εκ τούτου, σε συνδυασμό με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή προτείνει και **σύσταση του Συμβουλίου για τη μαθησιακή κινητικότητα** ως βάση για μια νέα συντονισμένη εκστρατεία στα κράτη μέλη με σκοπό να εξαλειφθούν τελικά τα εμπόδια στην κινητικότητα. Η παρακολούθηση της προόδου θα αποτυπωθεί σε έναν **«πίνακα αποτελεσμάτων για την κινητικότητα»**, ο οποίος θα δώσει μια συγκριτική εικόνα για τη σημειούμενη πρόοδο των κρατών μελών στην κατάργηση αυτών των εμποδίων.

²¹ Βλ. COM(2009) 329 για παραπομπές σε μελέτες και έρευνες.

²² Περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: τριτοβάθμια εκπαίδευση (Erasmus, Erasmus Mundus, Μαρία Κιουρί) για σπουδαστές, υποψήφιους διδάκτορες και προσωπικό / τριτοβάθμια εκπαίδευση και έρευνα (Μαρία Κιουρί, κινητικότητα στο πλαίσιο δικτύων αριστείας και τεχνολογικών πλατφορμών) / από την τριτοβάθμια εκπαίδευση στις επιχειρήσεις (τοποθετήσεις στο πλαίσιο του Erasmus και των δράσεων «Μαρία Κιουρί») / επαγγελματική εκπαίδευση και μαθητείες (Leonardo) / δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Comenius) / εκπαίδευση ενηλίκων και εθελοντισμός ηλικιωμένων (Grundtvig) / ο πολιτιστικός τομέας (πρόγραμμα «Πολιτισμός») / ανταλλαγές νέων και εθελοντισμός (Νεολαία σε δράση) / εθελοντισμός (ευρωπαϊκή εθελοντική υπηρεσία στο πλαίσιο του προγράμματος «Νεολαία σε Δράση») / η κοινωνία των πολιτών (πρόγραμμα «Ευρώπη για τους πολίτες») / προπαρασκευαστική δράση «Erasmus Νεαροί Επιχειρηματίες».

²³ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/about/political/index_en.htm.

²⁴ COM(2009) 329.

²⁵ Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2010) 1047 για την ανάλυση των απαντήσεων που παρελήφθησαν.

Προκειμένου να κατανοηθούν καλύτερα τα δικαιώματα των σπουδαστών που φοιτούν στο εξωτερικό, η Επιτροπή δημοσιεύει, μαζί με την παρούσα ανακοίνωση, **κατευθυντήριες γραμμές για τις σχετικές αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης**. Αυτές αφορούν θέματα όπως η πρόσβαση σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, η αναγνώριση διπλωμάτων και η δυνατότητα μεταφοράς υποτροφιών με στόχο να βοηθηθούν οι δημόσιες αρχές, τα ενδιαφερόμενα μέρη και οι σπουδαστές ώστε να κατανοήσουν τις επιπτώσεις της πάγιας νομολογίας.

Οι αρμόδιοι για θέματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπουργοί 46 χωρών που συμμετέχουν στη διαδικασία της Μπολόνιας έθεσαν το 2009 κριτήριο αναφοράς βάσει του οποίου *έως το 2020 τουλάχιστον το 20% των αποφοίτων στον ευρωπαϊκό χώρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να έχουν πραγματοποιήσει μια περίοδο σπουδών ή κατάρτισης στο εξωτερικό*²⁶. Σε συνέχεια του αιτήματος που διατύπωσε το Συμβούλιο τον Μάιο του 2009, η Επιτροπή θα προτείνει το 2010 **ενωσιακά κριτήρια αναφοράς για τη μαθησιακή κινητικότητα**, με ιδιαίτερη έμφαση στους σπουδαστές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην ΕΕΚ.

Τα ευρωπαϊκά μέσα και εργαλεία για τη διευκόλυνση της κινητικότητας, όπως το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS), το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση (ΕΠΕΠ) και το βιβλιάριο Europass, πρέπει να τύχουν πλήρους εφαρμογής προκειμένου να προκύψουν όλα τα οφέλη τους για τους κινητικούς εκπαιδευόμενους²⁷. Η εικονική κινητικότητα, με τη χρήση των ΤΠΕ και της ηλεκτρονικής μάθησης, πρέπει να προωθηθεί ως συμπλήρωμα της φυσικής κινητικότητας. Η Επιτροπή θα αναπτύξει υφιστάμενα στοιχεία του βιβλιαρίου Europass και θα τους δώσει τη μορφή ενός **ευρωπαϊκού διαβατηρίου δεξιοτήτων** ώστε να αυξηθεί η διαφάνεια και η μεταφορά σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση ικανοτήτων που αποκτήθηκαν μέσω τυπικής αλλά και μη τυπικής μάθησης. Σε αυτό το πλαίσιο, θα αναπτύξει εργαλεία για τον προσδιορισμό και την αναγνώριση ικανοτήτων των επαγγελματιών και των χρηστών ΤΠΕ, στα οποία περιλαμβάνεται και το ευρωπαϊκό πλαίσιο για τον επαγγελματισμό στις ΤΠΕ, σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για τις ηλεκτρονικές δεξιότητες²⁸. Η Επιτροπή θα επιδιώξει επίσης να αναπτύξει μια **κάρτα νέων σε κίνηση**, ώστε να επισπευστεί η διαδικασία ένταξης των κινητικών εκπαιδευόμενων όταν αυτοί μεταβαίνουν στο εξωτερικό και να δοθούν και άλλα πλεονεκτήματα που παρέχουν οι εθνικές κάρτες νέων ή οι φοιτητικές/σπουδαστικές ταυτότητες.

Η χρηματοδότηση της ΕΕ στηρίζει την κινητικότητα σπουδαστών, ερευνητών, νέων και εθελοντών μέσα από μια σειρά προγραμμάτων, μολονότι ο αριθμός των νέων που μπορούν να επωφεληθούν από αυτά παραμένει σχετικά μικρός: περίπου 380.000 άτομα ετησίως. Η Επιτροπή θα **βελτιώσει την αποδοτικότητα και τη λειτουργία αυτών των προγραμμάτων** και θα προωθήσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη στήριξη της «Νεολαίας σε κίνηση» στο πλαίσιο του επόμενου δημοσιονομικού πλαισίου.

²⁶ http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/conference/documents/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communique_April_2009.pdf.

²⁷ Ειδικότερα, το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση (ΕΠΕΠ), το ευρωπαϊκό βιβλιάριο κατάρτισης Europass, το συμπλήρωμα διπλώματος, το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS, για την τριτοβάθμια εκπαίδευση), το ευρωπαϊκό σύστημα ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET) και το βιβλιάριο Youthpass.

²⁸ Εξαγγέλθηκε στο ψηφιακό θεματολόγιο, COM(2010) 245· «Ηλεκτρονικές δεξιότητες για τον 21ο αιώνα», COM(2007) 496.

Βασικές νέες ενέργειες:

- **Δημιουργία ειδικού δικτυακού τόπου για τη «Νεολαία σε κίνηση» για πληροφόρηση σχετικά με τις ευκαιρίες μάθησης και κινητικότητας στην ΕΕ (2010).** Αυτός ο δικτυακός τόπος πρέπει να παρουσιάζει με πλήρη διαφάνεια όλα τα εντός ΕΕ σχετικά προγράμματα, ευκαιρίες και δικαιώματα που αφορούν τη μαθησιακή κινητικότητα των νέων, και να αναπτυχθεί σταδιακά, π.χ. διασυνδέοντας ενέργειες της ΕΕ με εθνικές και περιφερειακές πρωτοβουλίες, παρέχοντας πληροφόρηση για δυνατότητες χρηματοδότησης, προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλη την Ευρώπη (λαμβάνοντας υπόψη το συνεχιζόμενο έργο για τα εργαλεία διαφάνειας και την υφιστάμενη δικτυακή πύλη PLOTEUS), απαριθμώντας ποιοτικές επιχειρήσεις που προσφέρουν περιόδους άσκησης και άλλα παρόμοια.
- **Πρόταση σχεδίου σύστασης του Συμβουλίου για την προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας των νέων (2010),** με στόχο την αντιμετώπιση των εμποδίων στη μαθησιακή κινητικότητα σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Η πρόταση αξιοποιεί τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν το 2009 κατά τη δημόσια διαβούλευση για την πράσινη βίβλο «Προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας των νέων». Μέσα από την τακτική παρακολούθηση, ένας «πίνακας αποτελεσμάτων για την κινητικότητα» θα βοηθά στη συγκριτική αξιολόγηση και στη μέτρηση της προόδου όσον αφορά την εξάλειψη αυτών των εμποδίων στα κράτη μέλη.
- **Ανάπτυξη κάρτας νέων σε κίνηση** για να διευκολυνθεί η κινητικότητα για όλους τους νέους (δηλ. σπουδαστές, μαθητές, μαθητευόμενους, καταρτιζόμενους, ασκούμενους, ερευνητές και εθελοντές). Η κάρτα θα βοηθήσει στην εξομάλυνση της διαδικασίας ένταξης των κινητικών εκπαιδευόμενων.
- **Δημοσίευση κατευθυντήριων γραμμών για τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί των δικαιωμάτων των σπουδαστών που μετέχουν σε προγράμματα κινητικότητας (2010).** Οι κατευθυντήριες γραμμές καλύπτουν θέματα όπως η πρόσβαση, η αναγνώριση και η δυνατότητα μεταφοράς των υποτροφιών.
- **Πρόταση για ένα ευρωπαϊκό διαβατήριο δεξιοτήτων (2011),** με βάση υφιστάμενα στοιχεία του βιβλιαρίου Europass, προκειμένου να καταγράφονται με διαφανή και συγκρίσιμο τρόπο οι ικανότητες που αποκτούν τα άτομα καθ' όλη τη διάρκεια του βίου τους μέσα σε πολυποίκιλα μαθησιακά περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών δεξιοτήτων και της άτυπης και μη τυπικής μάθησης. Έτσι θα διευκολυνθεί η κινητικότητα, αφού θα γίνει ευκολότερη η αναγνώριση δεξιοτήτων από χώρα σε χώρα.

4.2. Προώθηση της εργασιακής κινητικότητας

Όπως τονίστηκε πολύ πρόσφατα στην έκθεση Monti²⁹, ακόμα και σε συνθήκες οικονομικής κάμψης υπάρχουν στην ΕΕ θέσεις εργασίας που παραμένουν κενές. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην έλλειψη κινητικότητας του εργατικού δυναμικού στο εσωτερικό της Ένωσης. Ωστόσο, η πλειονότητα των Ευρωπαίων (60%) πιστεύουν ότι η μετακίνηση ατόμων εντός της ΕΕ κάνει καλό στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, το 50% πιστεύει ότι κάνει καλό στην αγορά εργασίας και το 47% πιστεύει ότι κάνει καλό στην οικονομία³⁰.

Η εργασία στο εξωτερικό είναι ιδιαίτερα ελκυστική για τους νέους. Όμως υπάρχουν ακόμα πολλά εμπόδια που, στην πράξη, θέτουν φραγμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία. Αυτά τα εμπόδια πρέπει να καταργηθούν ώστε **οι νεαροί εργαζόμενοι να μπορούν να κυκλοφορούν και να εργάζονται με μεγαλύτερη ευκολία** εντός της Ένωσης και να αποκτούν νέες δεξιότητες και ικανότητες. Οι νέοι είναι συνήθως πρόθυμοι να εργαστούν στο εξωτερικό, αλλά δεν εκμεταλλεύονται επαγγελματικές ευκαιρίες σε άλλες χώρες επειδή δεν τις γνωρίζουν, αλλά και εξαιτίας του κόστους της μετακίνησης. Η παροχή συμβουλών και η χρηματοδοτική υποστήριξη για την κάλυψη του κόστους μεταγκατάστασης των νεαρών υποψήφιων για θέσεις εργασίας σε άλλη χώρα, καθώς και μέρους του κόστους ένταξης που

²⁹ «Μια νέα στρατηγική για την ενιαία αγορά», έκθεση του M. Monti, 9 Μαΐου 2010, σ. 57.

³⁰ «Γεωγραφική κινητικότητα και κινητικότητα της αγοράς εργασίας», ειδική έκδοση αριθ. 337 του Ευρωβαρόμετρου, Ιούνιος 2010.

συνήθως βαρύνει τον εργοδότη, μπορεί να συμβάλει στην **καλύτερη αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας**, ενώ παράλληλα θα εφοδιάζει τους νεαρούς εργαζόμενους με πολύτιμες **εμπειρίες και δεξιότητες**.

Οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας νέοι και οι επιχειρήσεις συνήθως δεν έρχονται εύκολα σε επαφή, ενώ και οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης (ΔΥΑ) δεν προσφέρουν πάντοτε υπηρεσίες κατάλληλες για τους νέους και δεν δεσμεύουν τις εταιρείες αρκετά ώστε να κάνουν προσλήψεις νέων σε όλη την Ευρώπη. Η ευρωπαϊκή πύλη **EURES** και οι ευκαιρίες απασχόλησης που προσφέρει δεν αξιοποιούνται πλήρως από τις ΔΥΑ, παρά το γεγονός ότι 12% των Ευρωπαίων γνωρίζουν ότι υπάρχει και 2% την έχουν χρησιμοποιήσει³¹.

Καθώς αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο μελλοντικών ελλείψεων στο εργατικό δυναμικό, η Ευρώπη πρέπει να συγκρατήσει όσο το δυνατόν περισσότερους **εργαζόμενους υψηλής ειδίκευσης** και επίσης να προσελκύσει τις κατάλληλες δεξιότητες για την αναμενόμενη αύξηση στη ζήτηση εργασίας. Θα χρειαστούν ιδιαίτερες προσπάθειες προκειμένου να προσελκυστούν υψηλής ειδίκευσης μετανάστες μέσα στις συνθήκες παγκόσμιου ανταγωνισμού για εύρεση ταλέντων. Ένα ευρύ φάσμα πτυχών, πέραν της παραδοσιακής πολιτικής για την απασχόληση, συμβάλλει στη σχετική ελκυστικότητα ενός τόπου εργασίας. Δεδομένου ότι σε ορισμένα επαγγέλματα παρατηρείται μετανάστευση εξαιρετικά μεγάλου αριθμού Ευρωπαίων και είσοδος εξαιρετικά μικρού αριθμού μεταναστών από τρίτες χώρες, οι πολιτικές πρέπει να αντιμετωπίσουν αυτό το φαινόμενο. Ανάμεσα στα σχετικά μέτρα περιλαμβάνεται και η **ανάδειξη των δικαιωμάτων που έχουν οι πολίτες όταν κυκλοφορούν εντός της ΕΕ**, ιδίως στον τομέα του συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης και της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, οι **απλουστευμένες διαδικασίες για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης** παράλληλα με τα νέα πρότυπα κινητικότητας, τη μείωση των εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων (π.χ. πρόσβαση σε θέσεις εργασίας του δημόσιου τομέα), τη βελτίωση της πληροφόρησης των νέων για τα **επαγγέλματα με ζήτηση**, την αύξηση της ελκυστικότητας των θέσεων εργασίας σε επαγγέλματα όπου παρατηρείται **διαρροή εγκεφάλων** (π.χ. επιστημονικά και ιατρικά επαγγέλματα) και τον προσδιορισμό – στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας» – εκείνων των επαγγελμάτων με ελλείψεις στα οποία πρέπει να προσελκυστούν ταλαντούχοι νεαροί από την ΕΕ και από χώρες εκτός ΕΕ.

Βασικές νέες ενέργειες:

- **Κατάρτιση νέας πρωτοβουλίας: «Η πρώτη σου εργασία μέσω του EURES»**, ως πιλοτικό έργο (με την προϋπόθεση ότι θα λάβει την απαιτούμενη χρηματοδοτική στήριξη από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή) το οποίο θα βοηθήσει τους νέους στην εξεύρεση θέσης εργασίας σε οποιοδήποτε από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ και στη μετάβασή τους στο εξωτερικό. Η αναζήτηση εργασίας στο εξωτερικό πρέπει να είναι το ίδιο εύκολη με την αναζήτηση στη χώρα καταγωγής του καθενός. Το έργο «Η πρώτη σου εργασία μέσω του EURES» θα παρέχει συμβουλές, χρηματοδοτική υποστήριξη και υποστήριξη κατά την αναζήτηση εργασίας και την πρόσληψη τόσο σε νέους που ζητούν εργασία και θέλουν να εργαστούν στο εξωτερικό όσο και σε εταιρείες (ιδίως ΜΜΕ) που προσλαμβάνουν νεαρούς ευρωπαίους κινητικούς εργαζόμενους και παρέχουν ολοκληρωμένο πρόγραμμα ένταξης για τον/τους νεοεισερχόμενο(-ους). Αυτό το νέο μέσο κινητικότητας θα πρέπει να τεθεί υπό τη διαχείριση του EURES, του ευρωπαϊκού δικτύου δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης για την επαγγελματική κινητικότητα.
- Δημιουργία μέσα στο 2010 ενός **«ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης κενών θέσεων εργασίας»**, το οποίο θα δείχνει στους νέους και στους συμβούλους απασχόλησης πού βρίσκονται οι θέσεις εργασίας στην Ευρώπη και για ποιες δεξιότητες υπάρχει ανάγκη. Το ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης κενών θέσεων εργασίας θα βελτιώσει τη διαφάνεια και την πληροφόρηση σχετικά με τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας

³¹ Ειδική έκδοση αριθ. 337 του Ευρωβαρόμετρου, Ιούνιος 2010.

σε νέους που ζητούν εργασία μέσα από την ανάπτυξη ενός συστήματος πληροφοριών για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε όλη την Ευρώπη.

- **Παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων** ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα μέτρα ενθάρρυνσης των κρατών μελών για τους νεαρούς εργαζόμενους, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, είναι προσβάσιμα και στους κινητικούς νεαρούς εργαζόμενους, καθώς και **εντοπισμός, μέσα στο 2010, τομέων για δράση με στόχο την προώθηση της κινητικότητας των νέων** μαζί με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της τεχνικής επιτροπής για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

5. ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Μολονότι όλα τα κράτη μέλη εφαρμόζουν πολιτικές για την απασχόληση των νέων, και πολλά από αυτά έχουν λάβει και πρόσθετα μέτρα κατά τη διάρκεια της κρίσης (συνήθως με ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων), χρειάζεται ακόμα να γίνουν πολλά^{32,33}. Τα μέτρα για τη **μείωση της υψηλής ανεργίας των νέων και την αύξηση των ποσοστών απασχόλησης των νέων** σε καιρούς στενότητας των δημόσιων οικονομικών πρέπει να είναι αποδοτικά σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο και βιώσιμα σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα ώστε να αντιμετωπίσουν την πρόκληση των δημογραφικών μεταβολών. Τα μέτρα πρέπει να καλύπτουν με ολοκληρωμένο τρόπο την ακολουθία των βημάτων που κάνουν οι νέοι κατά τη μετάβαση από την εκπαίδευση στην εργασία, αλλά και να εγγυώνται δίχτυα ασφαλείας για όσους κινδυνεύουν να αποχωρήσουν από την εκπαίδευση και την απασχόληση. Η κείμενη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των νέων στην εργασία πρέπει να εφαρμοστεί πλήρως και επαρκώς³⁴.

Είναι διαπιστωμένο ότι **ο στιβαρός συντονισμός της πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο** στο πλαίσιο των κοινών αρχών για την **ευελιξία με ασφάλεια** μπορεί να αλλάξει το σκηνικό για τους νέους. Μαζί με τους ενδιαφερόμενους φορείς όπως οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης (ΔΥΑ), οι κοινωνικοί εταίροι και οι ΜΚΟ, χρειάζονται και **συγκεκριμένες προσπάθειες σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο**. Αυτές πρέπει να βασίζονται στις ακόλουθες **δράσεις προτεραιότητας** για τη μείωση της ανεργίας των νέων και τη βελτίωση των εργασιακών προοπτικών τους. Οι προτεραιότητες για την ανάληψη δράσης πρέπει να θεωρηθούν συμβολή στον **στόχο απασχόλησης σε ποσοστό 75%** που τέθηκε στην «Ευρώπη 2020».

Η έλλειψη ευκαιριών αξιοπρεπούς απασχόλησης για τους νέους είναι μια πρόκληση που έχει διαδοθεί ευρέως σε ολόκληρη την παγκόσμια οικονομία. Η αύξηση της απασχόλησης των νέων στις χώρες που είναι εταίροι μας και κυρίως σε αυτές που γειτνιάζουν με την ΕΕ όχι μόνο θα είναι επωφελής για τις ίδιες, αλλά θα έχει θετικό αντίκτυπο και στην ΕΕ. Η απασχόληση των νέων έχει έρθει ακόμα περισσότερο **στο επίκεντρο της παγκόσμιας πολιτικής συζήτησης** που άνοιξε με αφορμή την κρίση και την ανάκαμψη, υπογραμμίζοντας τη σύγκλιση των προτεραιοτήτων της σχετικής πολιτικής και παρακινώντας σε ανταλλαγή απόψεων για τις εφαρμοζόμενες πολιτικές. Αυτό αποτυπώθηκε στο παγκόσμιο σύμφωνο

³² Πηγές: Μελέτη για την απασχόληση των νέων (2008), η οποία περιέχει κατάλογο με τις κύριες πολιτικές που εφαρμόζονται στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ. Η έκθεση της επιτροπής απασχόλησης για την απασχόληση των νέων (2010) κάνει μια επισκόπηση των μέτρων που τέθηκαν πρόσφατα σε εφαρμογή στα κράτη μέλη.

³³ Σειρά θεματικών επισκοπήσεων του ΟΟΣΑ για την απασχόληση των νέων σε επιλεγμένες χώρες του ΟΟΣΑ (2008-2010).

³⁴ Η Επιτροπή θα υποβάλει σύντομα ανάλυση (μέσω εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της) για την εφαρμογή της οδηγίας 94/33/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1994, για την προστασία των νέων κατά την εργασία.

απασχόλησης της ΔΟΕ, στις συστάσεις των υπουργών απασχόλησης και εργασίας της ομάδας G20, στην παγκόσμια στρατηγική της ομάδας G20 για την κατάρτιση και στο φόρουμ νεολαίας του ΟΟΣΑ.

5.1. Βοήθεια για την εξεύρεση της πρώτης εργασίας και το ξεκίνημα της σταδιοδρομίας

Μετά την αποφοίτηση από σχολείο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι νέοι πρέπει είτε να βρίσκουν εργασία είτε να εισέρχονται στη συμπληρωματική εκπαίδευση – και αν δεν συμβαίνει κανένα από τα δύο, πρέπει να λαμβάνουν κατάλληλη υποστήριξη μέσα από **ενεργητικά μέτρα στην αγορά εργασίας ή στον κοινωνικό τομέα** ακόμα και αν δεν έχουν δικαίωμα σε παροχές. Αυτό έχει μεγάλη σημασία, ιδίως σε κράτη μέλη με μικρή προσφορά θέσεων εργασίας, για να μην παραγκωνίζονται οι νέοι σε πρώιμο στάδιο. Μια προϋπόθεση είναι να εξασφαλιστεί ευρύτερη και σε νωρίτερο στάδιο πρόσβαση των νέων σε αυτά τα μέτρα, ακόμα και αν δεν έχουν εγγραφεί ως ζητούντες εργασία. Για τους νέους που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή ανήκουν σε ειδικές εθνοτικές ομάδες μπορεί να χρειάζονται ειδικότερα μέτρα για να βελτιωθεί η πρόοδος αυτού του ταχύτατα αυξανόμενου νεανικού πληθυσμού, ο οποίος συχνά αντιμετωπίζει ιδιαίτερες δυσκολίες στην προσπάθεια να ξεκινήσει την επαγγελματική σταδιοδρομία του.

Οι απόφοιτοι που προέρχονται από διαδρομές επαγγελματικής μάθησης και από την τριτοβάθμια εκπαίδευση χρειάζονται επίσης υποστήριξη για να μετακινηθούν το ταχύτερο δυνατόν στην πρώτη τους εργασία πλήρους απασχόλησης. Οι θεσμικοί φορείς της αγοράς εργασίας, ιδίως οι **δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης**, έχουν τα εφόδια για να πληροφορούν τους νέους σχετικά με τις ευκαιρίες απασχόλησης και για να τους παρέχουν βοήθεια στην αναζήτηση εργασίας – αλλά πρέπει να προσαρμόσουν την υποστήριξή τους στις ιδιαίτερες ανάγκες των νέων, ιδίως μέσα από συμπράξεις με ιδρύματα κατάρτισης και εκπαίδευσης, υπηρεσίες κοινωνικής υποστήριξης και καθοδήγησης σταδιοδρομίας, συνδικαλιστικές ενώσεις και εργοδότες, οι οποίοι μπορούν επίσης να προσφέρουν την υποστήριξη αυτού του είδους στο πλαίσιο της πολιτικής τους για την **εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ)**.

Οι εργοδότες, όταν μπορούν να επιλέξουν μεταξύ ενός έμπειρου εργαζόμενου και ενός αρχάριου, συνήθως προτιμούν τον πρώτο. Η **ρύθμιση των αποδοχών** και το **μη μισθολογικό κόστος της εργασίας** μπορούν να αποτελέσουν κίνητρο για την απασχόληση νεοεισερχόμενων, αλλά δεν πρέπει να συμβάλουν στην εργασιακή ανασφάλεια. Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις μπορούν επίσης να παίξουν θετικό ρόλο στον καθορισμό συμφωνημένων και διαφοροποιημένων πρώτων αποδοχών. Τα μέτρα αυτού του είδους πρέπει να συμπληρώνονται και με δευτερεύουσες παροχές και πρόσβαση σε κατάρτιση για να βοηθούνται οι νέοι ώστε να παραμείνουν σε μια θέση εργασίας.

Οι νεαροί εργαζόμενοι πολύ συχνά προσλαμβάνονται με **συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου** που μπορεί να δίνουν στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να δοκιμάσουν τις δεξιότητες και την παραγωγικότητα των εργαζομένων προτού τους προσφέρουν απασχόληση αορίστου χρόνου. Ωστόσο, πολύ συχνά οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου είναι απλώς μια φτηνότερη επιλογή σε σχέση με τις συμβάσεις αορίστου χρόνου, ιδίως σε χώρες όπου το χάσμα των κανόνων για τις απολύσεις μεταξύ αυτών των δύο ειδών σύμβασης είναι μεγάλο (δηλ. αποζημίωση απόλυσης, προθεσμίες καταγγελίας, δυνατότητα προσφυγής σε δικαστήριο), οπότε το αποτέλεσμα είναι μια **κατακερματισμένη αγορά εργασίας** όπου πολλοί νεαροί εργαζόμενοι βιώνουν μια διαδοχή θέσεων προσωρινής απασχόλησης που εναλλάσσονται με περιόδους ανεργίας και έχουν μικρές πιθανότητες για μετάβαση σε μια πιο σταθερή, αορίστου χρόνου σύμβαση, ενώ υποχρεώνονται και σε ελλειπείς εισφορές για τις

συνταξιοδοτικές παροχές. Οι νέες γυναίκες είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένες στον κίνδυνο να πέσουν σε αυτή την παγίδα του κατακερματισμού. Η διαδοχική χρήση τέτοιου είδους συμβάσεων πρέπει να περιοριστεί, αφού βλάπτει την ανάπτυξη, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα³⁵. Έχει μακροχρόνιες αρνητικές συνέπειες για τη συγκέντρωση ανθρώπινου κεφαλαίου και την ικανότητα απόκτησης εισοδήματος, καθώς οι νεαροί έκτακτοι εργαζόμενοι συνήθως λαμβάνουν χαμηλότερες αποδοχές και λιγότερη κατάρτιση. Πιθανοί τρόποι για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου είναι η θέσπιση φορολογικών κινήτρων για τις επιχειρήσεις που κάνουν χρήση συμβάσεων αορίστου χρόνου ή για τη μετατροπή συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε αορίστου χρόνου. Προκειμένου να υπάρξει περισσότερη διαφώτιση σχετικά με αυτή την ιδιαίζουσα κατάσταση, η Επιτροπή θα παρουσιάσει μέσα στο 2010 μια **διεξοδική ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν τα αποτελέσματα της αγοράς εργασίας** για τους νέους και των κινδύνων κατακερματισμού της αγοράς εργασίας που επηρεάζουν τους νέους.

5.2. Υποστήριξη των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο

Οι δείκτες για τις επιδόσεις των νέων στην αγορά εργασίας δεν αποτυπώνουν πλήρως το γεγονός ότι ένα εκπληκτικό ποσοστό 15% των Ευρωπαίων ηλικίας 20-24 ετών βρίσκονται μακριά τόσο από την εργασία όσο και από την εκπαίδευση («απόκληροι» νέοι ΕΑΕΚ: εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης) και κινδυνεύουν να παραμείνουν για πάντα αποκλεισμένοι από την αγορά εργασίας και να εξαρτώνται από παροχές. Κρίνεται αναγκαίο, ως πρώτη προτεραιότητα για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, να **προβλεφθούν κατάλληλες διαδρομές για αυτούς τους νέους ώστε να επιστρέψουν στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση εάν χρειάζεται ή να τους δοθεί η δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με την αγορά εργασίας**. Πρέπει επίσης να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να εξασφαλιστεί η συμμετοχή του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού νέων με αναπηρία ή προβλήματα υγείας στην εργασία, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι μελλοντικής αεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού. Οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης έχουν κομβικό ρόλο στην ώθηση και τον συντονισμό τέτοιων προσπαθειών. Μία δυνατότητα είναι να συναφθούν συμπράξεις και συμφωνίες με εργοδότες που λαμβάνουν ειδική υποστήριξη για την πρόσληψη νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο.

5.3. Διαμόρφωση επαρκών δικτύων κοινωνικής ασφάλειας για τους νέους

Η **ενεργητική ένταξη** των νέων, με ιδιαίτερη έμφαση στις πλέον ευάλωτες ομάδες, απαιτεί τον συνδυασμό επαρκούς υποστήριξης του εισοδήματος, ύπαρξης αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες³⁶. Πολλοί άνεργοι νέοι, ιδίως εάν δεν έχουν εργαστεί ποτέ πριν, δεν έχουν καμία πρόσβαση σε παροχές ανεργίας ούτε σε άλλη μορφή στήριξης του εισοδήματος. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, **η πρόσβαση στις κοινωνικές παροχές πρέπει, όπου κρίνεται σκόπιμο, να εξασφαλιστεί και, όπου κρίνεται αναγκαίο, να επεκταθεί**, ώστε να παρασχεθεί εισοδηματική ασφάλεια, ενώ την ίδια στιγμή κάποια αποτελεσματικά και αποδοτικά **μέτρα ενεργοποίησης** και κάποιες **προϋποθέσεις** πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι παροχές χορηγούνται μόνον εφόσον το νεαρό άτομο βρίσκεται σε ενεργή αναζήτηση εργασίας ή παρακολουθεί συμπληρωματική εκπαίδευση ή κατάρτιση. Αυτό έχει ύψιστη σημασία για την αποφυγή των παγίδων που

³⁵ Βλ. οδηγία 1999/70/ΕΚ.

³⁶ Σύσταση της Επιτροπής, της 3.10.2008, σχετικά με την ενεργητική ένταξη των ατόμων που είναι αποκλεισμένα από την αγορά εργασίας (ΕΕ L 307 της 18.11.2008), η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 17 Δεκεμβρίου 2008 και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το σχετικό ψήφισμα της 6ης Μαΐου 2009.

θέτουν οι παροχές. Ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να αντιμετωπίσει την επισφαλή κατάσταση των νέων.

Αυξανόμενος αριθμός νέων παρωθείται στις (μόνιμες) **παροχές αναπηρίας**. Αν και ορισμένοι μπορεί να μην είναι σε θέση να αναλάβουν πλήρη εργασία ακόμα και με κατάλληλα προσαρμοσμένους χώρους εργασίας, άλλοι μπορεί να βρουν τρόπο να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας μέσα από κατάλληλα σχεδιασμένες πολιτικές ενεργοποίησης.

5.4. Υποστήριξη των νεαρών επιχειρηματιών και της αυτοαπασχόλησης

Η απασχόληση καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου στην ίδια θέση με τον ίδιο εργοδότη ασφαλώς και δεν πρόκειται να αποτελέσει τον κανόνα. Οι περισσότεροι εργαζόμενοι θα αλλάζουν εταιρείες αρκετές φορές, και οι πλείστες σημερινές και μελλοντικές θέσεις εργασίας βρίσκονται σε ΜΜΕ και σε μικροεπιχειρήσεις. Επιπλέον, η αυτοαπασχόληση αποτελεί σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και μπορεί επομένως να συμβάλει σε σημαντικό βαθμό στη δημιουργία θέσεων εργασίας, ιδίως στον τομέα των υπηρεσιών.

Η **αυτοαπασχόληση** δίνει μια πολύτιμη ευκαιρία στους νέους για να χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητές τους και να διαμορφώσουν τη δική τους εργασία. Είναι επίσης μια δυνατότητα που χρήζει διεξοδικότερης εξέτασης από εκείνους που βοηθούν τους νέους να χαράξουν την επαγγελματική σταδιοδρομία τους. Τόσο το ενδιαφέρον που δείχνουν οι νέοι όσο και οι δυνατότητες που έχουν για να γίνουν επιχειρηματίες πρέπει να ενθαρρύνονται ένθερμα, με την τόνωση επιχειρηματικής αντίληψης και νοοτροπίας στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση. Αυτό θα πρέπει να υποστηρίζεται από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Για τον σκοπό αυτό, οι νέοι έχουν ανάγκη από περισσότερες ευκαιρίες ώστε να αποκτήσουν επιχειρηματικές εμπειρίες, να λάβουν υποστήριξη και **καθοδήγηση σχετικά με τα επιχειρηματικά σχέδια, πρόσβαση σε αρχικό κεφάλαιο και ατομική πλαισίωση κατά τη διάρκεια του αρχικού σταδίου λειτουργίας**. Οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης έχουν και σε αυτή την περίπτωση σημαντικό ρόλο, δηλ. να πληροφορήσουν και να συμβουλευθούν τους νέους που ζητούν εργασία σχετικά με την επιχειρηματικότητα και τις ευκαιρίες αυτοαπασχόλησης.

Βασικές νέες ενέργειες:

Η Επιτροπή θα προβεί στις εξής ενέργειες:

- Προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι περιορισμοί στις δημόσιες δαπάνες, συνεργασία με τα κράτη μέλη για τον **προσδιορισμό των πλέον αποτελεσματικών υποστηρικτικών μέτρων**, στα οποία περιλαμβάνονται η διαμεσολάβηση για την εξεύρεση εργασίας, τα προγράμματα κατάρτισης, η επιδότηση των προσλήψεων και η ρύθμιση των αποδοχών, τα μέτρα και οι παροχές ασφάλειας σε συνδυασμό με την ενεργοποίηση, καθώς και εισήγηση για κατάλληλες μεταγενέστερες ενέργειες σε συνέχεια αυτών των μέτρων.
- Καθιέρωση **συστηματικής παρακολούθησης της κατάστασης των «απόκληρων» νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ)** βάσει συγκρίσιμων δεδομένων από όλη την ΕΕ ως στήριγμα για τη χάραξη πολιτικής και την αμοιβαία μάθηση σε αυτό τον τομέα.
- **Θέσπιση, με τη στήριξη του προγράμματος PROGRESS, ενός νέου προγράμματος αμοιβαίας μάθησης για τις ευρωπαϊκές δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης (2010)**, με σκοπό να τους δοθεί βοήθεια στην προσπάθειά τους να προσεγγίσουν τα νεαρά άτομα και να προσφέρουν σε αυτά ειδικευμένες υπηρεσίες. Το εν λόγω πρόγραμμα θα εντοπίζει τα ουσιώδη στοιχεία των ορθών πρακτικών που εφαρμόζονται στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και θα στηρίζει τη δυνατότητα μεταφοράς τους.
- **Ενίσχυση του διμερούς και περιφερειακού διαλόγου επί θεμάτων πολιτικής για την απασχόληση των νέων** με τους στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ και τις γεινιάζουσες με την Ευρώπη χώρες, καθώς και σε διεθνή βήματα, ιδίως στη ΔΟΕ, τον ΟΟΣΑ και την ομάδα G20.

- Ενθάρρυνση για ευρύτερη χρήση της υποστήριξης σε **φερέλπιδες νεαρούς επιχειρηματίες μέσω του νέου Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Μικροχρηματοδοτήσεων Progress**³⁷. Ο Μηχανισμός αυξάνει την προσβασιμότητα και τη διαθεσιμότητα των μικροχρηματοδοτήσεων για εκείνους που θέλουν να ξεκινήσουν ή να αναπτύξουν περαιτέρω μια επιχείρηση αλλά δυσκολεύονται να βρουν πρόσβαση στη συμβατική πιστωτική αγορά. Σε πολλά κράτη μέλη, οι νεαροί μικροεπιχειρηματίες που ζητούν χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Μικροχρηματοδοτήσεων θα λάβουν επίσης καθοδήγηση και ατομική πλαισίωση με την υποστήριξη του ΕΚΤ.

Στο πλαίσιο της «Ευρώπης 2020» και της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση, τα κράτη μέλη πρέπει να επικεντρωθούν στα εξής:

- Εξασφάλιση των συνθηκών ώστε όλοι οι νέοι να βρίσκονται σε θέση εργασίας, σε συμπληρωματική εκπαίδευση ή σε μέτρα ενεργοποίησης εντός τεσσάρων μηνών από το τέλος της σχολικής ζωής και παροχή αυτού του πλαισίου ως «**Εγγύηση για τη νεολαία**». Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη καλούνται να εντοπίσουν και να υπερβούν τα νομικά και διοικητικά εμπόδια που ενδεχομένως αποκλείουν την πρόσβαση σε αυτά τα μέτρα για τους νέους οι οποίοι είναι άεργοι για λόγους που δεν σχετίζονται με την εκπαίδευση. Σε αυτή την προσπάθεια θα απαιτηθεί συχνά η επέκταση της στήριξης των ΔΥΑ με τη χρήση μέσων προσαρμοσμένων στις ανάγκες των νέων.
- Πρόβλεψη σωστής **ισορροπίας μεταξύ δικαιωμάτων σε παροχές και στοχευμένων μέτρων ενεργοποίησης** στη βάση της αμοιβαίας υποχρέωσης, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο οι νέοι, ιδίως οι πιο ευάλωτοι, να παραμείνουν ακάλυπτοι από κάθε σύστημα κοινωνικής προστασίας.
- Στις κατακερματισμένες αγορές εργασίας, καθιέρωση **μιας «ενιαίας σύμβασης» αορίστου χρόνου** με επαρκή διάρκεια της δοκιμαστικής περιόδου και σταδιακή αύξηση των δικαιωμάτων προστασίας, πρόσβαση σε κατάρτιση, διά βίου μάθηση και καθοδήγηση σταδιοδρομίας για όλους τους υπαλλήλους. Καθιέρωση ελάχιστων εισοδημάτων ειδικά για τους νέους και θετικά διαφοροποιημένο μη μισθολογικό κόστος, για να καταστεί η σύμβαση αορίστου χρόνου για νεαρά άτομα πιο ελκυστική και να αντιμετωπιστεί ο κατακερματισμός της αγοράς εργασίας σύμφωνα με τις κοινές αρχές που διέπουν την ευελιξία με ασφάλεια.

6. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΟΥΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Αρκετά από τα σημερινά προγράμματα υποστηρίζουν ήδη τους στόχους της «Νεολαίας σε κίνηση». Για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, το Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης (που περιλαμβάνει τα Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius και Grundtvig), η «Νεολαία σε δράση», το Erasmus Mundus, το Tempus και οι δράσεις «Μαρία Κιουρί» απευθύνονται σε συγκεκριμένες στοχευόμενες ομάδες. Οι στόχοι τους πρέπει να ενισχυθούν, να εξορθολογιστούν και να χρησιμοποιηθούν καλύτερα για την υποστήριξη των στόχων της «Νεολαίας σε κίνηση».

Οι δάσκαλοι και οι καθηγητές, οι εκπαιδευτές, οι ερευνητές και οι διοργανωτές δραστηριοτήτων για νέους μπορούν να αναλάβουν ρόλο **πολλαπλασιαστών κινητικότητας** σε διάφορα επίπεδα με το να πείθουν τους νέους να βιώσουν μια εμπειρία κινητικότητας, να προετοιμάζουν τους συμμετέχοντες, να διατηρούν επαφή με το ίδρυμα, τον οργανισμό ή την επιχείρηση υποδοχής. Στην επόμενη γενιά προγραμμάτων κινητικότητας, η Επιτροπή θα προτείνει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην αύξηση της κινητικότητας των **πολλαπλασιαστών**, όπως οι δάσκαλοι, οι καθηγητές και οι εκπαιδευτές, ώστε να λειτουργούν ως ένθερμοι υποστηρικτές της κινητικότητας.

Η Επιτροπή θα εξετάσει τη δυνατότητα να εντείνει την προώθηση της κινητικότητας για νέους στο πλαίσιο της **επιχειρηματικότητας**, ιδίως αυξάνοντας την κινητικότητα στο

³⁷

www.ec.europa.eu/epmf

πλαίσιο των τοποθετήσεων σε επιχειρήσεις για την απόκτηση εμπειρίας μέσω του προγράμματος Erasmus, προωθώντας την επιχειρηματικότητα σε όλα τα επίπεδα του εκπαιδευτικού συστήματος και στο ΕΙΤ, ενισχύοντας τη συμμετοχή των επιχειρήσεων στις δράσεις «Μαρία Κιουρί» και υποστηρίζοντας την πρωτοβουλία «**Erasmus Νεαροί Επιχειρηματίες**».

Ωστόσο, αυτά τα προγράμματα δεν θα μπορέσουν από μόνα τους να αντεπεξέλθουν στο σύνολο της ζήτησης. Συνεπώς είναι ανάγκη να **συνενωθούν χρηματοδοτικά κονδύλια από πολλές πηγές** και να **υπάρξει ευρύτερη συμμετοχή** εκ μέρους των δημόσιων αρχών, της κοινωνίας των πολιτών, των επιχειρήσεων κ.ά. προς υποστήριξη των στόχων της «Νεολαίας σε κίνηση», ώστε να συγκεντρωθεί η απαιτούμενη κρίσιμη μάζα.

Το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)** παρέχει σημαντική βοήθεια στους νέους. Είναι το κύριο χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ για την υποστήριξη της απασχόλησης των νέων, της επιχειρηματικότητας και της μαθησιακής κινητικότητας των νεαρών εργαζόμενων, για την πρόληψη της πρόωρης αποχώρησης από το σχολείο και για την αναβάθμιση του επιπέδου των δεξιοτήτων. Το ένα τρίτο από τα 10 εκατομμύρια δικαιούχων του ΕΚΤ που λαμβάνουν στήριξη κάθε χρόνο είναι νέοι, ενώ οι νέοι επωφελούνται και σχεδόν από το 60% ολόκληρου του προϋπολογισμού για το ΕΚΤ, που ανέρχεται στα 75 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2007-2013, συμπληρωματικά προς την εθνική συγχρηματοδότηση. Το ΕΚΤ υποστηρίζει επίσης σε σημαντικό βαθμό τις μεταρρυθμίσεις στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατών μελών και τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση με 20,7 δισεκατομμύρια ευρώ.

Ωστόσο το δυναμικό του **ΕΚΤ πρέπει να μεγιστοποιηθεί**, αφού έχει μεσολάβήσει δραματική επιδείνωση της κατάστασης των νέων από τότε που σχεδιάστηκαν τα προγράμματα του ΕΚΤ. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα προβεί σε καταγραφή των σημερινών μέτρων του ΕΚΤ και στη συνέχεια θα εργαστεί από κοινού με τα κράτη μέλη προκειμένου να καθοριστούν τα βασικά στοχοθετημένα μέτρα και οι κύριες δράσεις στο πλαίσιο της σχετικής πολιτικής που πρέπει να λάβουν επείγοντως στήριξη από το ΕΚΤ. Τούτο θα γίνει μέσα από τις εκθέσεις για το ΕΚΤ και την πολυμερή εποπτεία για την «Ευρώπη 2020». Πρέπει επίσης να ενταθεί η σχετική διαφώτιση ώστε οι νέοι να μπορέσουν να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις ευκαιρίες που προσφέρει το ΕΚΤ.

Η Επιτροπή θα εξετάσει, από κοινού με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, τον καλύτερο τρόπο στήριξης της απασχόλησης των νέων, των ευκαιριών εκπαίδευσης και των υποδομών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω άλλων διαρθρωτικών ταμείων και ταμείων συνοχής, και ιδίως μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης. Επιπλέον, το πρόγραμμα PROGRESS και ο νέος ευρωπαϊκός μηχανισμός μικροχρηματοδοτήσεων θα αξιοποιηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό, ενώ το ίδιο πρέπει να γίνει και με την εθνική και περιφερειακή χρηματοδότηση.

Η Επιτροπή εξετάζει επίσης το ενδεχόμενο δημιουργίας, σε επίπεδο ΕΕ και σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ενός **μηχανισμού δανειοδότησης των σπουδαστών** που θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς τα προγράμματα των κρατών μελών. Η διαθεσιμότητα των σπουδαστικών/φοιτητικών δανείων για τους νέους μπορεί να αυξηθεί και να συμβάλει στην αύξηση της διασυνοριακής κινητικότητας στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας για παρακολούθηση από τους σπουδαστές ενός ολόκληρου προγράμματος σπουδών στο εξωτερικό. Η συμπληρωματικότητα με τα υφιστάμενα προγράμματα της ΕΕ για την εκπαίδευση και την κατάρτιση θα πρέπει να

εξασφαλιστεί. Αυτή την περίοδο διεξάγεται μελέτη επί του θέματος και τα αποτελέσματά της αναμένονται το 2011.

Στην προσφάτως εγκριθείσα ανακοίνωσή της με τίτλο «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη»³⁸, η Επιτροπή έκανε γνωστό ότι θα προτείνει μέτρα για «ελαφριά και γρήγορη» πρόσβαση σε κονδύλια της ΕΕ για έρευνα στις ΤΠΕ ώστε να καταστούν ελκυστικότερες για τις ΜΜΕ και τους νεαρούς ερευνητές.

Θα πραγματοποιηθεί συντονισμένη επανεξέταση των υφιστάμενων προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με στόχο να διαμορφωθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση εντός του δημοσιονομικού πλαισίου για μετά το 2013 που θα στηρίζει τη στρατηγική της «Νεολαίας σε κίνηση». Ο στόχος είναι να υποστηρίξουν ευρύτερες ευκαιρίες μάθησης και κινητικότητας για όλους τους νέους στην Ευρώπη, καθώς και να υποστηρίξουν τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και την ανάπτυξη του τομέα της νεολαίας, ιδίως μέσα από έργα και δίκτυα διακρατικής και διεθνούς συνεργασίας. Εδώ περιλαμβάνονται ενέργειες όπως η δημιουργία εκπαιδευτικών συμπράξεων, οι δράσεις για τη δημιουργία ικανοτήτων, ο διεθνής διάλογος περί της σχετικής πολιτικής και η προώθηση της Ευρώπης ως ελκυστικού προορισμού για σπουδές και έρευνα.

Η Επιτροπή θα ξεκινήσει δημόσια διαβούλευση τον Σεπτέμβριο του 2010, ώστε να δοθεί η δυνατότητα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να εκφέρουν τις απόψεις τους για τα εκπαιδευτικά και μαθησιακά προγράμματα του μέλλοντος. Θα παρουσιάσει συγκεκριμένες προτάσεις το 2011.

Κατά την επόμενη περίοδο προγραμματισμού, η υποστήριξη του ΕΚΤ πρέπει να συνδεθεί ακόμα πιο στενά με τις πολιτικές προτεραιότητες των ολοκληρωμένων κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και με τους ενωσιακούς και εθνικούς στόχους της «Ευρώπης 2020» για την απασχόληση και την εκπαίδευση.

Βασικές νέες ενέργειες:

- Λόγω της αυξανόμενης σπουδαιότητας του θέματος, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα εξετάσουν τις παρεμβάσεις του ΕΚΤ και θα διατυπώσουν πρόταση για μεγαλύτερη προβολή και μεγιστοποίηση του δυναμικού του ΕΚΤ με σκοπό να στηριχθούν οι νέοι.
- Τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν την ταχεία υποστήριξη από πλευράς ΕΚΤ όσον αφορά τους νέους και την επίτευξη των στόχων της «Ευρώπης 2020». Η Επιτροπή θα εντοπίσει καλές πρακτικές για την αποδοτική χρήση των χρημάτων στην προσπάθεια να αναβαθμιστούν οι ευκαιρίες απασχόλησης των νέων και θα δώσει ενούσματα για την ευρύτερη εφαρμογή τους στα προγράμματα των κρατών μελών.
- Διεξαγωγή επανεξέτασης όλων των σχετικών προγραμμάτων της ΕΕ που προάγουν τη μαθησιακή κινητικότητα και την εκπαίδευση, μεταξύ άλλων και μέσω μιας ανοιχτής διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη που θα ξεκινήσει τον Σεπτέμβριο του 2010, καθώς και διατύπωση προτάσεων το 2011 για το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο.
- Εξέταση της σκοπιμότητας για τη δημιουργία σε επίπεδο ΕΕ ενός μηχανισμού δανειοδότησης των σπουδαστών, σε συνεργασία με τον όμιλο της ΕΤΕπ και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με στόχο την ενίσχυση της διακρατικής σπουδαστικής κινητικότητας και τη βελτίωση της πρόσβασης των νέων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, συμπληρωματικά προς τα σχετικά προγράμματα των κρατών μελών. Τα πορίσματα της μελέτης σκοπιμότητας αναμένονται το 2011.

³⁸

COM(2010) 245.

7. ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να συνεργαστούν για την παρακολούθηση της πρωτοβουλίας «Νεολαία σε κίνηση» στο πλαίσιο της παρακολούθησης της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», των υφιστάμενων διακανονισμών όσον αφορά το στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020»), της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και της ενωσιακής στρατηγικής για τη νεολαία³⁹. Οι νέες **ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές**, και ιδίως οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, διαμορφώνουν το πλαίσιο για συντονισμένες δράσεις στον τομέα της σχετικής πολιτικής. Οι περισσότερες από αυτές τις δράσεις είναι στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Η Επιτροπή θα υποστηρίζει τα κράτη μέλη στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή δράσεων μέσα από τη **χρηματοδότηση** και τις **ανοιχτές μεθόδους συντονισμού**, κυρίως δε με ενισχυμένη **αμοιβαία μάθηση** και **αξιολόγηση από ομότιμους ειδικούς** που προέρχονται από εθνικές κυβερνήσεις, πολιτικούς ιθύνοντες σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και άλλους ενδιαφερόμενους και επαγγελματίες του χώρου, καθώς και μέσα από τακτική παρακολούθηση και συνεργασία στο πλαίσιο των προγραμμάτων του ΕΚΤ.

Οι ενέργειες που απαριθμούνται στην παρούσα ανακοίνωση θα **επανεξεταστούν και θα επικαιροποιηθούν σε εύθετο χρόνο**, εντός του χρονικού ορίζοντα που θέτει το έτος 2020.

8. ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Η Επιτροπή θα ξεκινήσει μια **εκστρατεία πληροφόρησης** μέσα στο 2010 με στόχο την υποστήριξη της πρωτοβουλίας «Νεολαία σε κίνηση» για την επόμενη δεκαετία. Η εκστρατεία θα περιλάβει το 2011 μια συγκεκριμένη **δράση ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης για τη νεανική απασχόληση**, η οποία θα απευθύνεται στους νεαρούς πολίτες και στους παράγοντες της αγοράς εργασίας στα κράτη μέλη και θα έχει στόχο την επικέντρωση των εθνικών και ενωσιακών προσπαθειών στην αναστροφή των τάσεων της νεανικής ανεργίας και την ενθάρρυνση των νέων ώστε να εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες. Η εκστρατεία θα πραγματοποιηθεί με την ενεργό συμμετοχή των εθνικών και περιφερειακών αρχών, του επιχειρηματικού κόσμου (ιδίως των ΜΜΕ) και άλλων βασικών παραγόντων.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η εμβληματική πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση» στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» τοποθετεί τους νέους στο επίκεντρο της ενωσιακής ατζέντας για τη δημιουργία μιας οικονομίας με βάση τη γνώση, την έρευνα και την καινοτομία, για υψηλά επίπεδα εκπαίδευσης και δεξιοτήτων που να συνάδουν με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, για προσαρμοστικότητα και δημιουργικότητα, για αγορές εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και για την ενεργητική συμμετοχή στην κοινωνία. Όλα αυτά αποτελούν βασικά συστατικά για τη μελλοντική ευημερία της Ευρώπης. Υπάρχει ανάγκη για επείγουσα δράση από μέρους των κρατών μελών και, όπου κρίνεται σκόπιμο, από τις υποψήφιες χώρες τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο ΕΕ, για να αντιμετωπιστούν οι σκιαγραφούμενες στην παρούσα ανακοίνωση προκλήσεις που ορθώνονται μπροστά στους νέους και να εξασφαλιστεί ότι τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, αλλά και οι δομές της αγοράς εργασίας διαθέτουν τα εφόδια για την οικονομική ανάκαμψη και για τη μετέπειτα περίοδο. Λόγω του παγκόσμιου χαρακτήρα που έχουν αυτές οι προκλήσεις για την ΕΕ, πρέπει να προαχθούν ο διάλογος, οι ανταλλαγές και η συνεργασία με τους εξωτερικούς εταίρους της

³⁹ COM(2009) 200.

ΕΕ. Αυτή η πρωτοβουλία παρουσιάζεται με την ελπίδα ότι θα έχει την υποστήριξη και άλλων ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, καθώς και με την προσδοκία για ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων, στοιχεία που θα την οδηγήσουν στην επιτυχία.